

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΦΥΕ 34 2007-08

5^η ΕΡΓΑΣΙΑ

Προθεσμία παράδοσης 6/5/08

Άσκηση 1

Η θερμοκρασία ενός καλοριφέρ είναι 49 °C. Θεωρείστε το ως μέλαν σώμα.

A) Ποίο είναι το μήκος κύματος μέγιστης έντασης $\lambda_{\max}$;

B) Πόση ολική ισχύς ακτινοβολείται ανά μονάδα επιφανείας και πόση από όλη την επιφάνεια αν έχει 10 φέτες διαστάσεων 0.1m x 1m;

Γ) Με τον κανόνα ολοκλήρωσης του τραπεζίου $\int_a^b f(x)dx = \frac{f(a)+f(b)}{2}(b-a)$

βρείτε την ένταση της ακτινοβολίας στην περιοχή μηκών κύματος $\lambda_{\max} \pm 60\% \lambda_{\max}$ (κάνετε ένα σκίτσο της γραφικής παράστασης για να δείξετε τον τρόπο ολοκλήρωσης) και συγκρίνετε με την ολική ισχύ ανά μονάδα επιφανείας.

Άσκηση 2

Κατά τη διάρκεια ενός πειράματος φωτίζουμε τρία μέταλλα με φως μήκους κύματος $\lambda=400\text{nm}$. Αν τα μέταλλα που φωτίζουμε είναι Li, Be και Hg, που έχουν έργα εξόδου 2.3eV, 3.9 eV και 4.5eV αντίστοιχα, προσδιορίστε τη μέγιστη κινητική ενέργεια των φωτοηλεκτρονίων σε κάθε περίπτωση.

Άσκηση 3

Δοθέντος ότι η ακριβής σχέση αβεβαιότητας ορμής-θέσης είναι $(\Delta x)(\Delta p) \geq \frac{\hbar}{2}$,

εκτιμήστε την ελάχιστη δυνατή ενέργεια ενός αρμονικού ταλαντωτή.

Υπόδειξη: Εξετάστε τη μέση τιμή της ενέργειας και χρησιμοποιείστε το γεγονός ότι σε αρμονικό ταλαντωτή έχουμε $\langle x \rangle = \langle p \rangle = 0$.

Άσκηση 4

Ένα μη σχετικιστικό σωματίδιο μάζας m εκτελεί κυκλική τροχιά, με κέντρο την αρχή των συντεταγμένων, υπό την επίδραση της κεντρικής δύναμης $F = -Dr$, η οποία προέρχεται από το δυναμικό $U = \frac{1}{2}Dr^2$, όπου D θετική σταθερά.

Ακολουθώντας τις ιδέες της κβάντωσης του μοντέλου του Bohr βρείτε τις σχέσεις που προσδιορίζουν:

A) τις επιτρεπτές τιμές της ακτίνας της κυκλικής τροχιάς

B) τις επιτρεπτές ενέργειες του σωματιδίου

Γ) τα επιτρεπτά μήκη κύματος φωτονίων που μπορεί να εκπέμψει ένα τέτοιο σύστημα.

Άσκηση 5

Τη χρονική στιγμή $t=0$, η κυματοσυνάρτηση θέσης ενός σωματιδίου δίνεται από τη

$$\text{σχέση: } \psi(x,0) = \begin{cases} A \frac{x}{a} & \text{αν } 0 \leq x \leq a \\ A \frac{b-x}{b-a} & \text{αν } a \leq x \leq b \\ 0 & \text{αλλού} \end{cases}$$

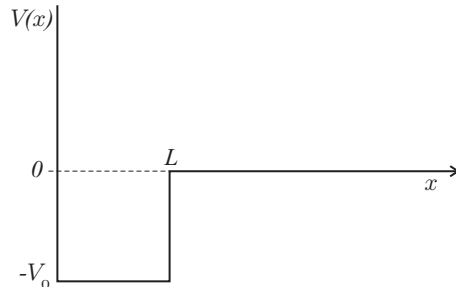
όπου A, a, b σταθερές.

- Να σχεδιάσετε την $\psi(x,0)$.
- Να κανονικοποιήσετε την ψ (δηλαδή να προσδιορίσετε το A συναρτήσει των a, b).
- Ποια είναι η πιο πιθανή θέση του σωματιδίου τη χρονική στιγμή $t=0$;
- Ποια η πιθανότητα να βρεθεί το σωματίδιο αριστερά του a ; Το αποτέλεσμα σας δίνει σωστές τιμές για τις ακραίες περιπτώσεις $b=a$ και $b=2a$;
- Ποια είναι η μέση τιμή τη θέσης του σωματιδίου;

Άσκηση 6

Σωματίδιο μάζας m κινείται στο φράγμα δυναμικού του σχήματος.

- Να βρεθεί η κυματοσυνάρτηση για $E < 0$.
- Να βρεθεί η εξίσωση που προσδιορίζει τις επιτρεπτές τιμές της ενέργειας.

Άσκηση 7

Η αβεβαιότητα της θέσης κβαντικού αρμονικού ταλαντωτή μάζας m ο οποίος βρίσκεται στη βασική ενεργειακή του κατάσταση ισούται με d . Υπολογίστε, συναρτήσει των m και d

- Τη γωνιακή συχνότητα ω και την ενέργεια του ταλαντωτή.
- Τη μέση τιμή της δυναμικής ενέργειας του ταλαντωτή.
- Τη μέση τιμή της κινητικής ενέργειας του ταλαντωτή.

Άσκηση 8

Υποθέστε ότι το κενό μεταξύ παραλλήλων επιφανειών δύο μετάλλων με έργο εξαγωγής $\Phi = 5 \text{ eV}$ δρα ως τετραγωνικός φραγμός δυναμικού μέσω του οποίου ηλεκτρόνια περνούν από τη μία επιφάνεια στην άλλη με το φαινόμενο σήραγγας.

- Βρείτε τις πιθανότητες διελύσεως ηλεκτρονίου κινητικής ενέργειας $E=2.5 \text{ eV}$ όταν το εύρος του κενού είναι ίσο με 5 μονοατομικά στρώματα εν σχέσει με όταν είναι 10 μονοατομικά στρώματα. Υποθέστε ότι κάθε άτομο έχει διάμετρο $1 \text{ \AA}$.
- Σχολιάστε τον λόγο των δύο άνω πιθανοτήτων.

Υπόδειξη: Υποθέστε ότι ισχύει ο τύπος (6.9) ευρέος φράγματος και μικρής ενέργειας.

Άσκηση 9

Άτομο του υδρογόνου βρίσκεται σε ιδιοκατάσταση της ενέργειας όπου το ακτινικό μέρος δίνεται από

$$R_{21}(r) = \left(\frac{1}{2\alpha_0} \right)^{3/2} \frac{r}{\alpha_0 \sqrt{3}} e^{-r/2\alpha_0}$$

Ποια η πιθανότητα ευρέσεως του ηλεκτρονίου σε σφαιρικό φλοιό μεταξύ των κβαντικών ακτίνων r_1 και r_2 του μοντέλου του Bohr.

Υπόδειξη: Δίνεται το ολοκλήρωμα:
$$\int x^n e^{\alpha x} dx = \frac{e^{\alpha x}}{\alpha} \left(x^n - \frac{nx^{n-1}}{\alpha} + \frac{n(n-1)x^{n-2}}{\alpha^2} - \dots \right)$$

Άσκηση 10

Το μέτρο της τροχιακής στροφορμής ηλεκτρονίου σε άτομο του Υδρογόνου ισούται με $4.717 \times 10^{-34} \text{ J}\cdot\text{s}$. Ποιες είναι οι δυνατές τιμές της γωνίας μεταξύ του διανύσματος της στροφορμής και δεδομένου άξονα z στον οποίο μετράμε την προβολή L_z ;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Πως εξηγείτε το γεγονός ότι πολλά από τα μήκη κύματος στο φάσμα της ακτινοβολίας που εκπέμπεται από διεγερμένα ιόντα Ηλίου (He^+) συμπίπτουν με αυτά που εκπέμπονται από διεγερμένα άτομα υδρογόνου;

2) Ηλεκτρόνια χαμηλής ενέργειας πέφτουν κάθετα σε μια επιφάνεια ενός κρυστάλλου του οποίου η απόσταση μεταξύ των ατόμων είναι $a = 2.0 \text{ \AA}$. Εμφανίζεται μόνο ένα μέγιστο της σκεδαζόμενης εντάσεως σε γωνία $\theta = 38^\circ$. Βρείτε την κινητική ενέργεια των προσπίπτοντων ηλεκτρονίων.

3) Το μήκος κύματος σκεδαζόμενου φωτονίου κατά γωνία 60° λόγω συγκρούσεως με ένα ηλεκτρόνιο, είναι διπλάσιο από αυτό του προσπίπτοντος φωτονίου.

(A) Ποιο ήταν το μήκος κύματος του προσπίπτοντος φωτονίου;

(B) Ποια η ενέργεια του προσπίπτοντος φωτονίου σε MeV;

4) Ένα σωματίδιο μάζας m κινείται σε ένα τρισδιάστατο κουτί με διαστάσεις $L_x = L$, $L_y = L/2$, $L_z = L$. Να βρεθούν οι ενέργειες και ο εκφυλισμός των έξι χαμηλότερων ενεργειακών σταθμών.

5) Σε ένα πείραμα σκέδασης, δέσμη σωματιδίων α προσπίπτει με ενέργεια 35 MeV σε ένα μεταλλικό στόχο αργύρου. Θεωρώντας ότι η ακτίνα ενός πυρήνα αργύρου είναι περίπου ίση με $5.7 \times 10^{-15} \text{ m}$, εκτιμήστε αν τα σκεδαζόμενα σωματίδια α θα ακολουθούν τον νόμο ελαστικής σκέδασης $(\sin \phi/2)^{-4}$ του Rutherford.